УДК 378.147.33

Колос Катерина Ростиславівна
кандидат педагогічних наук, докторант
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ, Україна
porcelyana5@gmail.com

ДИДАКТИЧНІ ВИМОГИ ДО КОМП'ЮТЕРНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Анотація. У дослідженні уточнено поняття «дидактичні вимоги до комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти (КОНС ЗППО)»; визначено характерні дидактичні вимоги до КОНС ЗППО, зокрема до цілей, змісту, завдань, засобів і форм комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти. Також обґрунтовано вимоги щодо створення у КОНС ЗППО комфортних, здоров'я- і життєзберігаючих умов, врахування професійних і особистісних характеристик слухачів, нової ролі викладача, упровадження і раціонального використання кредитно-модульної системи у навчально-пізнавальному процесі комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти тощо.

Ключові слова: комп'ютерно орієнтоване навчальне середовище; заклад післядипломної педагогічної освіти; дидактичні вимоги; інформаційно-комунікаційні технології.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Одним із головних пріоритетів України є прагнення побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство, у якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію і знання, мати до них вільний доступ, користуватися й обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному й особистому розвитку і підвищуючи якість життя [17].

Визначальним інструментом розвитку інформаційного суспільства є електронна освіта — цілеспрямований процес і досягнення результатів виховання і навчання засобами електронного навчання, — упровадження якої сприятиме створенню умов для оновлення форм, засобів, технологій і методів викладання дисциплін і розповсюдження знань; розширенню доступу до освіти усіх рівнів з урахуванням можливості побудови власної траєкторії навчання; розвиток у тих, хто навчається, навичок XXI століття [19].

Тому кожен навчальний заклад — як складова системи освіти, — під час організації і безпосереднього здійснення навчально-пізнавального процесу (НПП), має на достатньому, для вирішення освітніх завдань, рівні використовувати можливості й потужності інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), — здійснювати електронне навчання (e-learning), що, у свою чергу, потребує створення і постійного розвитку комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу освіти.

Особливо гостро ця проблема стоїть для сучасного закладу післядипломної педагогічної освіти (ЗППО), адже раціонально організоване комп'ютерно орієнтоване навчальне середовище ЗППО, що розвивається, відображає зростання потенціалу до збільшення гнучкості реалізації цілей і завдань системи освіти в цілому й організації, проведенні електронного навчально-пізнавального процесу на курсах підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у закладі післядипломної педагогічної освіти зокрема, що відображається, насамперед, у:

© К. Р. Колос, 2013.

- поточному висвітлені актуальних освітніх відомостей;
- автоматизації прийняття заявок, реєстрації, повідомлення слухачів щодо термінів, форм та вимог до проходження курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів;
- розробці нових і використанні наявних програмно-педагогічних засобів для підтримки навчально-пізнавального процесу;
- накопиченні й забезпеченні доступу до найкращих педагогічних, методичних та наукових надбань (розробок) суб'єктів КОНС ЗППО;
- проведенні ґрунтовних дискусій, які характеризуються багатоаспектністю проблем, що розглядаються;
- зменшенні почуття ізоляції слухачів під час проходженні курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів і здійсненні професійної діяльності;
- адаптації слухачів до нових форм, методів, засобів навчання;
- підтримці генеративного характеру навчання;
- збільшенні автономії слухача;
- підтримці й заохочуванні до здійснення конструктивістсько побудованого групового й індивідуального навчання тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Результати наукових досліджень зарубіжних і вітчизняних учених: С. Л. Атанасяна [1], А. В. Балікоєва [2], В. Ю. Бикова [3; 5], Ю. О. Жука [5], Н. М. Болюбаш [6], В. В. Лапінського [8], О. П. Мещанинова [9], Ю. М. Насонової [11], Л. Ф. Панченко [13], Н. В. Сороко [23] та ін., — свідчать, що ефективна організація навчання в КОНС закладу освіти потребує, насамперед, сукупності взаємозв'язків між чітко визначеними цілями, науково обґрунтованим змістом, виваженим добором підходів і принципів, завдань, функцій, методів, засобів і організаційних форм навчання, — що дозволяє розглядати КОНС закладу освіти як цілісну систему навчання.

Тому для успішного здійснення НПП на курсах підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у комп'ютерно орієнтованому навчальному середовищі закладу післядипломної педагогічної освіти необхідно визначити теоретичні основи функціонування КОНС ЗППО.

У наукових працях, присвячених теоретичним аспектам функціонування освітнього середовища закладу освіти: О. А. Ушакова [26], В. А. Пєтькова [14], С. І. Андрющенко [14], В. А. Ясвіна [28], М. М. Тєлємтаєва [24], В. І. Солдаткіна [22], О. М. Нєнахової [12] тощо, — особлива роль відводиться розгляду системно-методичним і організаційним основам здійснення навчання у навчальному середовищі закладу освіти. Проте наявні дослідження не враховують специфіку закладів післядипломної педагогічної освіти, істотні детермінанти комп'ютерно орієнтованого навчального середовища ЗППО, першочерговим завданням у моделюванні якого є з'ясування характерних дидактичних вимог до КОНС закладу післядипломної педагогічної освіти.

Метою дослідження є уточнення поняття «дидактичні вимоги до комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти», з'ясування дидактичних вимог до КОНС ЗППО.

2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для досягнення поставленої мети використовувались такі *методи дослідження*: *теоретичні* — аналіз філософської, психолого-педагогічної, методичної, спеціальної літератури з досліджуваної проблеми, а також нормативної документації з питань

зміцнення здоров'я населення, розвитку електронної освіти й інформаційного суспільства в Україні; аналіз, систематизація й узагальнення дидактичних вимог до комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти; *емпіричні* — бесіди з учасниками навчально-пізнавального процесу ЗППО; пряме, побічне, включене спостереження за процесом підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для з'ясування змісту вимог до КОНС ЗППО, насамперед, означимо поняття «вимога».

У «Словнику Ожегова» «вимога» тлумачиться, як «правило, умова, обов'язкові для виконання; внутрішні потреби, запити» [20].

У «Словнику української мови» «вимоги» трактуються, як «норми, правила, яким хто-, що-небудь повинні підлягати; потреби, запити, які хто-, що-небудь має або ставить до когось, чогось» [21].

У «Філософському словнику» під «вимогою» розуміється дещо об'єктивне, закони суспільного життя; поняття «вимога» завжди характеризується загальним змістом й універсальністю характеру; відображає різносторонньо направлені потреби й інтереси як кожної людини, так і групи, суспільства в цілому [27].

Моргунов О. І. визначає поняття «вимоги» як «точно сформульований опис сукупності корисних для користувача характеристик, очікуваних ним від продукту» [10]. «Продуктом» у нашому випадку є:

– структурні елементи комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти [7]: педагогічно виважений добір інформаційно-комунікаційних технологій, що ефективно використовуються закладом ППО в організації і проведенні навчально-пізнавального процесу; психолого-педагогічні умови раціонального здійснення підвищення кваліфікації педагогічних кадрів; соціально-побутові умови закладу післядипломної педагогічної освіти; взаємозв'язки слухачів, методичних і науково-педагогічних кадрів закладу післядипломної педагогічної освіти;

– процес функціонування КОНС ЗППО: організація і проведення НПП на курсах підвищення кваліфікації педагогічних кадрів;

– результат функціонування КОНС ЗППО: підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Отже, під дидактичними вимогами до КОНС ЗППО будемо розуміти точно сформульований, на основі й для задоволення освітніх (професійних) вимог (інтересів, потреб, запитів) учасників НПП курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у КОНС ЗППО, опис необхідних і достатніх умов ефективного підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Найвищою цінністю суспільства є життя і здоров'я кожного громадянина, рівень стану яких є визначальним показником потенціалу, розвитку і добробуту кожної демократичної країни.

Зміцнення здоров'я населення, збереження працездатності, поліпшення демографічної ситуації та підвищення ефективності медико-санітарної допомоги, — є визначальним пріоритетом політики України [16].

Тому основа гармонійної взаємодії КОНС ЗППО з розгорнутим у ньому НПП має базуватися на провідному системотворчому факторі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів: *створення у КОНС ЗППО комфортних, здоров'я- і життєзберігаючих умов, що сприяють здійсненню природовідповіного впливу на*

професійне вдосконалення слухачів курсів, ––– завдяки чому створюється, корегується і спрямовується функціонування НПП у КОНС ЗППО.

Системне використання інформаційно-комунікаційних технологій в організації навчально-пізнавального процесу в КОНС ЗППО передбачає здійснення педагогічно виваженого добору ІКТ, виходячи з їх можливостей і дидактичних потреб НПП, й обов'язковим дотриманням санітарних правил і норм, вказаних у державних нормативно-правових документах України: «Влаштування і обладнання кабінетів комп'ютерної техніки в навчальних закладах та режим праці учнів на персональних комп'ютерах», «Робота з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин», «Використання комп'ютерних програм у навчальних класах», «Охорона праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин».

Необхідно також акцентувати увагу слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів на дотримання ними державних санітарних правил і норм використання ІКТ під час здійснення навчально-виховного процесу у загальноосвітніх навчальних закладах.

Важливою вимогою до КОНС ЗППО є *врахування професійних і особистісних характеристик слухачів*: істотні детермінанти професійної діяльності (освіта, спеціалізація, регіональні особливості, кваліфікаційний рівень, досвід роботи тощо) та індивідуальні особливості слухачів (вік, інтереси, потреби, запити, рівень відповідальності, концентрація уваги, швидкість сприйняття, стан здоров'я тощо).

Це дозволить науково-педагогічному, методичному складу ЗППО, раціонально використовуючи ІКТ, підібрати й упровадити у НПП курсів необхідні методи, форми, засоби для здійснення ефективного підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Особливістю системи післядипломної педагогічної освіти є те, що підвищення кваліфікації слухачів відбувається на основі їх педагогічного досвіду і за безпосереднього включення слухачів у професійну діяльність. Тому *загальні завдання НПП, розвиток професійних компетентностей слухачів у КОНС ЗППО мають узгоджуватися з цілями і завданнями навчально-виховного процесу ЗНЗ*.

Гармонійна інтеграція різних рівнів освіти в КОНС ЗППО дозволяє не лише якісно забезпечити підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, а й безпосередньо впливати на впровадження і розвиток КОНС ЗНЗ, що забезпечує зростання ефективності функціонування всієї системи освіти.

Короткотривалий термін проведення курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів (від 3 днів до 3 календарних місяців) особливу увагу відводить самостійній роботі слухачів, що породжує ще одну важливу дидактичну вимогу до КОНС ЗППО: *забезпечення умов ефективного здійснення, підтримки та контролю самостійної роботи слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів*.

Під час самостійної роботи, зокрема, підготовки проекту навчальної програми, курсової роботи, методичної розробки уроку чи виховного заходу, творчої роботи, методичних рекомендацій і т. п. у слухачів виникають певні труднощі. Тому важливою є організація системи консультування, рецензування та підтримки слухачів на основі виваженого педагогічного добору сучасних засобів зворотного зв'язку. Це дозволить слухачам у зручний для них час звернутися за допомогою до фахівця ЗППО й отримати своєчасну допомогу у вигляді поради, рекомендації, зауваження, психологічної підтримки тощо.

Створення умов переходу від існуючого фрагментарного використання ІКТ до ефективного системного впровадження і розвитку КОНС ЗППО у разі використання різних форм організації НПП.

Першочерговою задачею для задоволення цієї вимоги є систематичне ознайомлення керівного, науково-педагогічного та методичного складу ЗППО з

можливостями і перспективними тенденціями використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, а також адаптація і практична підготовка працівників ЗППО до раціонального застосування інформаційно-комунікаційних технологій під час організації і безпосереднього здійснення НПП курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Також нагального вирішення потребує систематичне, педагогічно виважене оновлення, технічна і програмна підтримка наявних ІКТ у КОНС ЗППО.

Інтенсивний розвиток усіх галузей (сфер) суспільства залежить від підготовки високопрофесійних фахівців, здатних до навчання впродовж життя. Тому система освіти, ґрунтуючись на передовому високопродуктивному досвіді, повинна мати інноваційний, випереджувальний характер. А це *потребує від КОНС ЗППО гнучкості до інновування* (оптимізації інноваційної діяльності з метою отримання значно вищого освітнього результату) *НПП курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів*; що виявляється, насамперед, у систематичному моніторингу актуальних і перспективних освітніх потреб педагогічних кадрів і суспільства в цілому, відповідно до яких потрібно оновлювати методичну і дидактичну наповнюваність КОНС ЗППО, зокрема: зміст навчального матеріалу, форми, методи, засоби і т. п.)

Актуальною проблемою сьогодення, особливо гострою для педагогічних кадрів, є забезпечення професійної спрямованості особистості впродовж життя, що виявляється, насамперед, у мізерній заробітній платі; формальному проходженні курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, основним критерієм проходження яких є лише відвідування занять й успішна здача заліку чи курсової роботи тощо. Тому доречним є, насамперед, державне фінансове мотивування педагогічних кадрів: відповідність заробітної плати фаховому рейтингу. Це висуває ще одну дидактичну вимогу до КОНС ЗППО: у*провадження і раціональне використання кредитно-модульної системи для здійснення поточного і підсумкового моніторингу успішності слухачів курсів підвищення кваліфікації на основі державних стандартів з урахуванням регіональних особливостей роботи педагогічних кадрів*.

Також однією із суттєвих дидактичних вимог до КОНС ЗППО є *раціональне використання елементів дистанційної форми навчання в організації НПП курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів за очною, заочною, екстернатною формами навчання; поєднання форм навчання, зокрема: очно-дистанційна, заочно-дистанційна, очно-заочна; раціональна організація НПП курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів за повноцінною дистанційною формою навчання, а також запровадження у практику ЗППО проведення відкритих дистанційних курсів.*

Реалізація цієї вимоги надає можливість оптимізувати НПП (з точки зору досягнення високої якості освіти), використовуючи такі форми навчання на тих або інших його етапах, які виявляються найефективнішими на кожному з них і дозволяють найкраще поєднати і збалансувати наявні можливості ЗППО (у першу чергу, урахувати обмеження ресурсного характеру) і можливості (вимоги) учасників навчально-пізнавального процесу [25, 10].

Ще однією важливою вимогою до КОНС ЗППО є *інтеграція індивідуальних, мікрогрупових, групових, колективних та масових форм організації НПП, основною з яких є здійснення підвищення кваліфікації педагогічних кадрів за груповою формою*.

Системне раціональне використання педагогічно виваженого добору ІКТ, доцільне коригування форм, методів НПП у КОНС ЗППО, залежно від інтересів, потреб, запитів слухачів, дозволяє забезпечити врахування індивідуальних характеристик кожного слухача шляхом використання під час проведення НПП елементів індивідуальної форми навчання.

Проте проблема соціалізації особистості, її роль в адаптації слухачів до нових умов КОНС ЗППО, продуктивному здійсненні НПП і спонукання до підвищення усвідомленості слухачів курсів їхньої особистісної професійної цінності ролі вчителя як носія, провідника, генератора нових перспективних соціально-значущих ідей залишається основною. Тому провідною формою НПП у КОНС ЗППО залишається групова, за якої основним критерієм формування навчальних груп залишається: спеціалізація і кваліфікаційний рівень.

Поділ групи слухачів на підгрупи, мікрогрупи доцільно здійснювати під час проведення навчальних заходів практичного спрямування, зокрема: практичне заняття з інформаційно-комунікаційних технологій, спеціалізований майстер-клас, робота над проектами тощо. Утім, під час очного проведення таких видів роботи як педагогічна конференція, семінар, спеціалізований майстер-клас тощо доцільно забезпечити трансляцію в режимі реального часу і відеозапис для тих учасників, які за певних причин не змогли прийняти очну участь у тому чи іншому виді роботи.

Систематична організація і проведення ЗППО масових освітніх заходів, таких як конференції, відкриті дистанційні курси, забезпечує масове залучення слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів на рівні з методистами, науково-педагогічними кадрами ЗППО і ВНЗ, провідними науковцями. Це дозволяє зменшити психологічні бар'єри під час НПП, а також сприяє: підвищенню рівня самостійної роботи слухачів; професійних компетентностей, пов'язаних з участю у глобальних взаємодіях, а також систематичному оновленню знань слухачів, необхідних для проведення навчально-виховної діяльності у ЗНЗ на сучасному рівні, що має вирішальне значення для сьогодення і майбутнього суспільства.

Потреба в активізації й індивідуалізації навчально-пізнавальної діяльності слухачів курсів підвищення кваліфікації, залучення їх до вирішення проблемних, творчих, комплексних завдань породжують потенційні зміни і в процесі викладання. Це ставить ще одну дидактичну вимогу до КОНС ЗППО: *трансформація ролі викладача (методиста) як носія знань у роль менеджера знань, організатора, координатора, консультанта* дозволить створити сприятливі умови для розвитку мислення слухачів курсів підвищення кваліфікації, спонукатиме їх до використання завдань творчого характеру в навчально-виховній роботі з учнями у ЗНЗ.

Перехід до інформаційного суспільства, основним фактором якого нині є широке використання ІКТ, потребує *створення і постійного оновлення змістового наповнення КОНС ЗППО, а також надання доступу учасникам НПП курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів до нагальних, актуальних освітніх відомостей, ресурсів професійного спрямування*.

Такими нагальними, актуальними освітніми відомостями в організації і проведенні курсів підвищення кваліфікації слухачів є: терміни, форма, вимоги до потенційний слухачів, електронний розклад, час проведення очних консультацій науково-педагогічними і методичними кадрами закладу післядипломної педагогічної освіти, перелік тем курсових робіт тощо.

Відповідно до «Положення про електронні освітні ресурси» [15] і проекту «Положення про депозитарій електронних освітніх ресурсів» [18] використання у КОНС ЗППО таких електронних освітніх ресурсів як електронна бібліотека, електронні методичні матеріали, електронний довідник, електронні дидактичні демонстраційні матеріали, дистанційні курси тощо дозволять модернізувати післядипломну педагогічну освіту, сприятимуть змістовому наповненню освітнього простору. Для забезпечення рівного доступу учасників НПП курсів підвищення кваліфікації, незалежно від місця їх проживання і форми навчання, до якісних навчально-методичних ресурсів, створених на основі інформаційно-комунікаційних технологій, у

КОНС ЗППО доречно розробити й постійно оновлювати депозитарій електронних ресурсів — інформаційну систему для концентрації електронних освітніх ресурсів з можливістю забезпечення учасників НПП доступу до них через технічні засоби, у тому числі в локальних і глобальних інформаційно-комунікаційних мережах.

Функції і будова сучасних інформаційно-комунікаційних мереж відображають опрацювання електронних даних на основі хмаро орієнтованих технологій, які завдяки спеціальному інтерфейсу користувача (що підтримується системними програмними засобами мережного налаштування) дозволяє формувати мережні віртуальні ІКТ-об'єкти. Такі об'єкти — мережні віртуальні майданчики як ситуаційна складова логічної мережної інфраструктури інформаційно-комунікаційних мереж з тимчасовою відкритою гнучкою архітектурою, що за своєю будовою і часом існування відповідає персоніфікованим потребам користувача (індивідуальним і груповим), а їхнє формування і використання підтримується хмаро орієнтованими технологіями [3, 8].

Зокрема, так створений і доступний через мережу Інтернет персональний інтерактивний простір кожного учасника НПП і спільноти вчителів дозволить накопичувати важливі професійні ідеї, висвітлювати педагогічні досягнення, обмінюватися педагогічним досвідом, а також аналізувати професійний розвиток кожного слухача і виявляти найбільш впливові фактори професійного становлення вчителів.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, дидактичні вимоги до КОНС ЗППО — це точно сформульований, на основі й для задоволення освітніх (професійних) вимог (інтересів, потреб, запитів) учасників НПП курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у КОНС ЗППО, опис необхідних і достатніх умов ефективного підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Характерними дидактичними вимогами до комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти є, насамперед, вимоги до цілей, змісту, завдань, засобів і форм КОНС ЗППО. Успішність здійснення НПП у КОНС ЗППО значною мірою залежить від створення належних комфортних, здоров'я- і життєзберігаючих умов, врахування професійних і особистісних характеристик слухачів, увпровадження і раціонального використання кредитно-модульної системи, нової ролі викладача у навчально-пізнавальному процесі КОНС ЗППО тощо.

Подальшого дослідження потребує визначення відповідно до дидактичних вимог КОНС ЗППО, критеріїв добору компонентів комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атанасян С. Л. Моделирование информационной образовательной среды педагогического вуза [Электронный ресурс] / С. Л. Атанасян // Вестник РУДН. — 2008. — № 2. — Режим доступа : http://imp.rudn.ru/vestnik/2008/ 2008-2/02.pdf.
2. Баликоев А. В. Влияние структурированной учебной среды на мотивацию учения школьников среднего звена обучения : дис. … канд. пед. наук : 13.00.01 / Асламбек Владимирович Баликоев. — Новосибирск, 2002. — 188 с.
3. Биков В. Ю. ІКТ-аутсорсінг і нові функції ІКТ-підрозділів навчальних закладів і наукових установ [Електронний ресурс] / В. Ю. Биков // Інформаційні технології і засоби навчання. — 2012 — Т. 30. — № 4. — Режим доступу до журналу : http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/717/529#.UaSvkEB7Isc.

4. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія / В. Ю. Биков. — К. : Атіка, 2008. — 684 с.
5. Биков В. Ю. Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем / В. Ю. Биков, Ю. О. Жук // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарної еліти : зб. наук. праць / [за ред. Л. Л. Товажнянського, О. Г. Романовського]. — Вип. 1 (5). — Харків : НТУ "ХПІ", 2003. — С. 64–77.
6. Болюбаш Н. М. Організаційно-методичні аспекти навчання на базі інформаційного середовища Moodle [Електронний ресурс] / Н. М. Болюбаш // Інформаційні технології і засоби навчання. — 2013. — № 1(33). — Режим доступу до журналу : http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/761/.
7. Колос К. Р. Основні компоненти комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти [Електронний ресурс] / К. Р. Колос // Збірник матеріалів "Звітної конференції ІІТЗН НАПН України" (21 березня 2013 р.). — К., 2013. — С. 170–171. — Режим доступу : http://www.ime.edu-ua.net/cont/tezy_2013.pdf.
8. Лапінський В. В. Навчальне середовище нового покоління та його складові / В. В. Лапінський // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія №2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : зб. наук. праць. — К. : НПУ імені М. П. Драгоманова. — 2008. — № 6 (13). — С. 26–32.
9. Мещанинов О. П. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні : монографія / О. П. Мещанинов. — Миколаїв : Вид.-во МДГУ ім. Петра Могили, 2005. — 460 с.
10. Моргунов А. И. Что такое требования и зачем они нужны [Электронный ресурс] / А. И. Моргунов. — Режим доступа : http://am-programs.ru/WhatIsRequirements.shtml.
11. Насонова Ю. М. Информационно-обучающая среда как средство развития познавательной самостоятельности студентов педвузов : дис. … канд. пед. наук : 13.00.08 / Юлия Михайловна Насонова. —— Челябинск, 2000. — 201 с.
12. Ненахова Е. Н. Теоретико-методологические подходы к формированию социокультурного пространства образовательного учреждения / Е. Н. Ненахова // Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена. — С.-Пб. — 2010. — № 128. — С. 172–181.
13. Панченко Л. Ф. Теоретико-методологічні засади розвитку інформаційно-освітнього середовища університету : дис. … доктора пед. наук : 13.00.10 / Панченко Любов Феліксівна. — Луганськ, 2011. — 508 с.
14. Петьков В. А. Организация инновационной среды образовательного учреждения / В. А. Петьков, С. И. Андрющенко // Вестник Адыгейского государственного университета. Серия "Педагогика и психология". — Майкоп : изд-во АГУ. — Вып. 1 (95). — 2012. — С. 106–110.
15. Положення про електронні освітні ресурси : Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 р. № 1060 ; за станом на 28 травня 2013 р. [Електронний ресурс] / Нормативно-правова база // Міністерство освіти і науки України : офіційний веб-сайт. — Режим доступу : https://docs.google.com/viewer?url=http://mon.gov.ua/files/normative/2012-11-01/1406/1060.doc&embedded=false.
16. Про затвердження Міжгалузевої комплексної програми "Здоров'я нації" на 2002–2011 роки : постанова від 10 січня 2002 р. № 14 ; за станом на 01 лист. 2011 р. [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. — Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/14-2002-%D0%BF.
17. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : закон України від 9 січня 2007 р. № 537-V [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. —— 2007. — № 12. — С. 102. — Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/537-16/print1309935768237861.
18. Проект "Положення про депозитарій електронних освітніх ресурсів" : станом на 28 травня 2013 р. [Електронний ресурс] / Громадське обговорення // Міністерство освіти і науки України : офіційний веб-сайт. — Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/ua//pr-viddil/public-discussions/2249/.
19. Проект Концептуальних засад з розвитку електронної освіти в Україні : станом на 12 березня 2013 р. [Електронний ресурс] / Громадське обговорення // Міністерство освіти і науки України : офіційний веб-сайт. — Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/ua//pr-viddil/public-discussions/ 1358761665/.
20. Словарь Ожегова : толковый словарь русского языка [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.ozhegov.org/words/36272.shtml.
21. Словник української мови : академічний тлумачний словник (1970–1980) [Електронний ресурс]. — Ресурс доступу : http://sum.in.ua/s/vymogha.

22. Солдаткин В. И. Взгляд на создание информационно-образовательной среды открытого образования Российской Федерации [Электронный ресурс] / В. И. Солдаткин // Материалы X Всероссийской научно-методической конференции “Телематика 2003”. — Режим доступа : http://www.ict.edu.ru/vconf/index.php?a= vconf&c=getForm&r=thesisDesc&d=light&id_thesis=1519.
23. Сороко Н. В. Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів філологічної спеціальності в умовах комп’ютерно орієнтованого середовища : дис. … канд. пед. наук : 13.00.10 / Наталія Володимирівна Сороко. — К., 2012. — 257 с.
24. Телемтаев М. М. Системная технология (системная философия деятельности) : научное издание / М. М. Телемтаев. — Алматы : Издательский дом “СТ-Инфомервис”, 1999. — 336 с.
25. Технологія розробки дистанційного курсу : навчальний посібник / [Биков В. Ю., Кухаренко В. М., Сиротенко Н. Г. та ін.], за ред. В. Ю. Бикова, В. М. Кухаренка. — К. : Міленіум, 2008. — 324 с.
26. Ушаков А. А. Использование инновационных педагогических технологий в профессиональном обучении [Электронный ресурс] / А. А. Ушаков. — Режим доступа : http://econf.rae.ru/article/7038.
27. Философский словарь [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.onlinedics.ru/slovar/fil/t/trebovanie.html.
28. Ясвин В. А. Образовательная середа: от моделирования к проектированию / В. А. Ясвин. — М. : Смисл, 2011. — 365 с.

Матеріал надійшов до редакції 28.05.2013 р.

ДИДАКТИЧЕСКИЕ ТРЕБОВАНИЯ К КОМПЬЮТЕРНО ОРИЕНТИРОВАННОЙ УЧЕБНОЙ СРЕДЕ ЗАВЕДЕНИЯ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Колос Екатерина Ростиславовна
кандидат педагогических наук, докторант
Институт информационных технологий и средств обучения НАПН Украины, г. Киев, Украина
porcelyana5@gmail.com

Аннотация. В исследовании уточнено понятие «дидактические требования к компьютерно ориентированной учебной среде заведения последипломного педагогического образования (КОУС ЗППО), определены характерные дидактические требования к КОУС ЗППО, в частности к целям, содержанию, задачам, средствам и формам компьютерно ориентированной учебной среды заведения последипломного педагогического образования. Также обоснованы требования по созданию в КОУС ЗППО комфортных, здоровье- и жизнесберегающих условий, учет профессиональных и личностных характеристик слушателей, новой роли преподавателя, внедрения и рационального использования кредитно-модульной системы в учебно-познавательном процессе компьютерно ориентированной учебной среды заведения последипломного педагогического образования.

Ключевые слова: компьютерно ориентированная учебная среда; заведение последипломного образования; дидактические требования; информационно-коммуникационные технологии.

DIDACTIC REQUIREMENTS FOR COMPUTER ORIENTED TRAINING ENVIRONMENT OF POSTGRADUATE TEACHER EDUCATION

Kateryna R. Kolos
PhD (pedagogical sciences), Candidate Doctor of Science
Institute of Information Technology and Learning Tools of the NAPS of Ukraine, Kyiv, Ukraine
porcelyana5@gmail.com

Abstract. In the study the concepts of “didactic requirements for computer oriented learning environment of Postgraduate education establishment” was specified, identified specific teaching requirements for computer oriented learning environment of post-graduate teacher education, including the objectives, content, means and forms of computer-based learning environment of Postgraduate education. Also grounded the requirement for creation of Computer oriented learning

environment of post-graduate teacher education taking into account comfort, health and life-saving conditions, professional and personal characteristics of students, new role of teachers, implementation and management of credit-modular system of teaching and learning process of post-graduate teacher education computer oriented learning environment.

Keywords: computer oriented learning environment; the establishment of postgraduate education; didactic requirement information and communication technologies.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Atanasyan S. L. Modeling the information educational environment of the university teachers / S. L. Atanasyan // People's Friendship University Herald : a scientific journal. — 2008. — № 2. [online]. — Available from : http://imp.rudn.ru/vestnik/2008/ 2008-2/02.pdf. (in Russian)
2. Balikoev A. V. Effect of a structured learning environment for teaching students the motivation of middle-level education : dis. ... The candidate ped. Sciences : 13.00.01 / A. V. Balikoev. — Novosibirsk, 2002. — 188 p. (in Russian)
3. By`kov V. Yu. ICT-outsourcing and new features of ICT-departments of educational and scientific institutions / By`kov V. Yu. // Information technolodies and learning tools. — 2012. — V. 30. — № 4. — [online]. — Available from : http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/717/ 529#.UaSvkEB7Isc. (in Ukrainian)
4. By`kov V. Yu. Organizational models of open education: a monograph / V. Yu. By`kov. — K. : Atika, 2008. — 684 p. (in Ukrainian)
5. By`kov V. Yu. Theoretical and methodological basis of simulation learning environment of modern educational systems / V. Yu. By`kov, Yu. O. Zhuk // Problems and prospects for the formation of the Country's elite: Coll. Science. papers / [ed. L. L. Tovazhnyansky, O. G. Romanovsky]. — Issue. 1 (5). — Kharkov: NTU “KPI”, 2003. — P. 64–77. (in Ukrainian)
6. Bolyubash N. M. Organizational and methodological aspects of the study on the basis of the information environment Moodle / N. M. Bolyubash // Information technology and learning tools. — 2013. — № 1 (33). [online]. — Available from : http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/ 761/. (in Ukrainian)
7. Kolos K. R. The main components of computer-based learning environment post-graduate teacher education / K. R. Kolos // Proceedings of the “Conference Reporting IITZN NAPS of Ukraine”, March 21, 2013. — K., 2013. — P. 170–171. [online]. — Available from: http://www.ime.edu-ua.net/cont/tezy_2013.pdf. (in Ukrainian)
8. Lapins`ky`j V. V. Learning Environment and its next-generation components / V. V. Lapins`ky`j // Scientific journal NEA Dragomanov. Series number 2. Computer-oriented learning systems: Coll. Science. works. — K.: NEA Dragomanov, 2008. — № 6 (13). — P. 26–-32. (in Ukrainian)
9. Meshhany`nov O. P. Current models of university education in Ukraine: monograph / O. P. Meshhany`nov. — Nikolaev: ed.-in MSHU. Peter Graves, 2005. — 460 p. (in Ukrainian)
10. Morgunov A. I. What requirements and why they are needed / A. I. Morgunov. [online]. — Available from : http://am-programs.ru/WhatIsRequirements.shtml. (in Russian)
11. Nasonova Yu. M. Sereda Information and training as a means of developing students' cognitive independence pedagogical institutes : dis. ... The PhD ped. Sciences: 13.00.08 / Yu. M. Nasonova. — Chelyabinsk, 2000. — 201 p. (in Russian)
12. Nenahova E. N. Theoretical and methodological approaches to the formation of social and cultural space of the educational institution / E. N. Nenahova // Proceedings of the Russian State Pedagogical University. Herzen. — S.-P., 2010. —№ 128. — P. 172–181. (in Russian)
13. Panchenko L. F. Theoretical and methodological basis of information-educational environment of the university: Dissertation. Dr. ... ped. sciences: 13.00.10. / L. F. Panchenko. — Lugansk, 2011. — 508 p. (in Ukrainian)
14. Petkov V. A. Organization of the innovative environment of the educational institution / V. A. Petkov, S. I. Andryuschenko // Bulletin of Adyghe State University. A series of “Pedagogy and Psychology”. — Maikop : ASU publishing house. — Issue. 1 (95). — 2012. — P. 106–110. (in Russian)
15. Regulation of electronic educational resources : order Ministry of Education, Youth and Sports of Ukraine 01.10.2012, № 1060, as of May 28, 2013 / Legislature / / Ministry of Education and Science of Ukraine: official website. [online]. — Available from : https://docs.google.com/viewer?url=http://mon.gov.ua/files/normative/2012-11-01/1406/1060.doc&embedded=false (in Ukrainian)
16. On approval of cross comprehensive program “Health” in 2002–2011 years: the resolution of January 10, 2002 number 14, as of Nov 01. 2011 / Cabinet of Ministers of Ukraine // The Verkhovna Rada of

Ukraine: official web portal. [online]. — Available from : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/14-2002-% D0% BF. (in Ukrainian)
17. On the General Principles of the Information Society in Ukraine in 2007–2015 years: the law of Ukraine on January 9, 2007 № 537-V // Supreme Council of Ukraine. — 2007. — № 12. — Art. 102. [online]. — Available from : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/537-16/print1309935768237861. (in Ukrainian)
18. The "Regulations on depository electronic educational resources" : As of May 28, 2013 / Public Discussion // Ministry of Education and Science of Ukraine: official website [online]. — Available from : http://www.mon.gov.ua/ua//pr-viddil/public-discussions/2249/.
19. Draft Conceptual framework of the development of e-education in Ukraine: as of March 12, 2013 / Public Discussion // Ministry of Education and Science of Ukraine: official website. [online]. — Available from : http://www.mon.gov.ua/ua//pr-viddil/public-discussions/1358761665/. (in Ukrainian)
20. Ozhegov: Dictionary of Russian language [online]. — Available from : http://www.ozhegov.org/words/36272.shtml. (in Russian)
21. Ukrainian dictionary: Academic Dictionary (1970–1980). [online]. — Available from : http://sum.in.ua/s/vymogha. (in Ukrainian)
22. Soldatkin V. I. A look at the creation of educational environment of Open Education of the Russian Federation / V. I. Soldatkin // Proceedings of X All-Russian Scientific Conference "Telematics 2003" [online]. — Available from : http://www.ict.edu.ru/vconf/index.php?a=vconf&c=getForm&r=thesis Desc&d=light&id_thesis=1519. (in Russian)
23. Soroko N. V. Development of information and communication competence of teachers philological specialization in computer-based environment : dis. PhD ... ped. Sciences : 13.00.10 / N. V. Soroko. — Kyiv, 2012. — 257 p. (in Ukrainian)
24. Telemtaev M. M. System technology (system of philosophy): Scientific Publication / M. M. Telemtaev. – Almaty Publishing House "ST-Infomervis" – 1999. – 336 p. (in Russian)
25. Technology development of distance learning course: study guide / [By`kov V. Yu., Kuxarenko V. M., Sy`rotenko N. G. et al.], Ed. V. Yu. By`kova, V. M. Kuxarenka. — K. : Millennium, 2008. — 324 p. (in Ukrainian)
26. Ushakov A. A. The use of innovative teaching technologies in vocational training / A. A. Ushakov [online]. — Available from : http://econf.rae.ru/article/7038.
27. Philosophical Dictionary [online]. — Available from : http://www.onlinedics.ru/slovar/fil/t/ trebovanie.html. (in Russian)
28. Jasvin V. A. Educational Sereda: from modeling to design / V. A. Jasvin. — Moscow: The meaning, 2011. — 365 p. (in Russian)